

הלכות שבת סימן שסה

החצור נראין * למי שעומד במקווי, אָבֵל אִם נראים, עולים לו * משום לחי' (16) * ומתר. ואם ערכו בני החצור עם בני המקווי והפרצה שפמבוי לחצור (כא) אינו מצד החצור, ופרצות החצור מצד השני אינן מכוונות כנגד פרצת המקווי (17), והחצור של רבים, גם המקווי מתר; אָבֵל אִם לא ערכו, או אפלו ערכו לפרצת החצור למבוי (18 מצד 18), או אפלו באמצע החצור ופרצת החצור (כב) מצד השני כנגדה, יאו אפלו אינה כנגדה והחצור הוא (כג) של יחיד, אסור. ואם נפרץ לרחבה פתוחה מסאתים (19), או יותר על סאתים והקף לדינה, דינו כאלו נפרץ לחצור; אָבֵל אִם יתרה על סאתים ולא הקפה לדינה, הוי (כד) * כאלו נפרץ לברמלית וצריך תקון: ד * מתר להשתמש תחת הקורה (כה) * כנגדה הלחי. ק' והג' מלי * פתוחה לרשות הרבים, (כו) אָבֵל פתוחה לברמלית אסור (כז) * בין תחת

י קוה (1) כ קוה (2) ל קוה (3) מ פורש, ד נראה כמבוי ארץ ומשוח עד רשות הרבים שנגדו נ קוה (4) ס זמין ומקווי עולה ויבנה לה פתוחה ומה לה מבי שגלה לצדה ואסור על חוספיה בשם ר"י, וכן מקנה הראשית הטורה, ועון לעיל בסימן שנה פ ש פמבוי ח' צ ובני ח' וזני ק שם ט' ונבאר ר

בפירוש ח' צ ובני ח' וזני ק שם ט' ונבאר ר

באר הלכה

פתלי המקווי מפתלי החצור שלישה טפחים, אָבֵל פתוחה משלשה טפחים אמרין לכוין ויהי הוא כאלו לא נכנסו במקווי (25) (פרישה ותר"ש ופמ"ג). ועין בפרי מגדים, דעשר בניסת המקווי לתוך החצור לכל היותר די בשלשה טפחים (26): * למי שעומד במקווי. עין מגן אברהם שלשון זה אינו מקורו, ועין בפרישה (27): * משום לחי. וקאי א' אינו כנגד פרצת החצור שכתב למעלה, דאי לא הכי הרי הוא בכלל מפלש ומה שהג' לה לחי, וכן מוכח במקרא בפסוקא: * ומתר. ואפלו אם יגלים בני החצור לעבר דרך שם, בין דיש להם לבני החצור דרך אחר לרשות הרבים כופין על מהות (28) שלא לעבר דרך המקווי (מ"א בשם תוספות): * כאלו נפרץ לברמלית. עין משנה ברורה מה שכתבנו, דמבוי הפלה לנהר ואין בשפתו גבוה עשרה טפחים ומעבר השני יש בשפתו גבוה עשרה טפחים דאפשר שיש לאסור וכו', והוציא מגן אברהם זין דהו מוכרי החוספות ונאף דלפי דעתם מטר במסקנא במקרא אבן בשביל של ברמלית הפלה לנהר, דסמיקו אהרן מחיצות של עבר הנהר, נקט בזה לענין הלכה פדעת רש"י והגהות אשר"י בשם אור זרוע דלפי הפסקא אסור בשביל. ובאמת יש לפקפק בזה הרבה, דאפלו אם נסבר דבשביל יש לאסור אין ראה לכאן, בין לפרוש רש"י ובין לפרוש החוספות, דהתם שאני שעקר ההתר בא על-ידי לחי ועין ברשב"א שנהו טעם רש"י האוסר בשביל אף לפרקא, ונטעו שהלחי מתיר אף במקום שהשביל מפלש ואין בו מחיצה מהנהר, מה שאין כן באן דאין במה לטעות ועל-כרחו יבניו שההתר הוא מצד גדותיו שמעבר הנהר, ובלאו הכי הלא ברשב"א והרשב"א מסכימים לדעת החוספות דלמסקנא מהו אר השביל ולא חישבין כלל שבוואו לטעות, ולא מינו זה במקרא רק היכא שההתר בא על-ידי לחי שעושה אצל השביל, עין שם, ובבבא יש לוסף עליהם להקל במלתא דרבנן: * פתוחה לרשות הרבים. ואז מתר אפלו יש דלת להמבוי והדלת לפניו מן הלחי והוא נעלו (29), ואין נפקא מנה בין יש שם אסקא גבוה שלישה או אין שם אסקא קלל [תוס' בשבת דף ט ושאר פוסקים]: * בין תחת תקורה. עין במשנה ברורה במה שכתבנו בשם האלה רבה ואבן העזר דמסכימים לדנא לשיטת הראב"ד דמקל תחת תקורה. שוב מצאתי בפרק קמא דשבת דף ט דמכת שם מרש"י וחוספות והראש"י דסוברין קשיטת

משנה ברורה

אָבֵל אִם לא נכנסו לפניו, חשבינן הגפופים גם להמבוי ונחשבין כלחיים מאכן ומאכן ושוב אין החצור יכול לאסור עליו (20): (כא) אינו מצד החצור. אָבֵל באמצע החצור, דאלו היה כן (יד) שפתל המקווי שיהו כרחק כחל החצור אפלו מצד אחד, נראה במקווי ארץ, ומושף עד רשות הרבים שפנגדה ומפלש ואסור: (כב) מצד השני כנגדה. דעל-ידיה נדון המקווי כמפלש, דשקמא ונמשך עד רשות הרבים שפנגדה: (כג) של יחיד, אסור. דשקמא (כו) מלך ויבנה בתים ברחב החצור העודף על המקווי, והוי לה מבוי נפרץ מצדו של חצור ואסור, וכנ"ל: (כד) כאלו נפרץ לברמלית (21). ועל-כן אפלו אם אין נכנסין פתלי המקווי בפנים בתוך הרחבה והגפופין נראין מבחוץ, אפלו הכי אסור לטלטל בתוך המקווי, דהשתא לרחבה גופא לא מהני הגפופין להיות מתר לטלטל בה דהא פרמלית היא, איך יועיל זה להמבוי (22). מבוי שפתוח רוח רביעית שלו לצד הנהר, (23) אם שפת הנהר שאצל הבתים הוא עמק עשרה טפחים, או על-כ"ל פנים הוא משפע כל-כף שבתוך שפוע ארבע אמות עולה לשעור עשרה טפחים, אם-כן נחשב המדרון הזה למחיצה ואין צריך שום תקון, דמאי לא מבטלי מחיצתא, אָבֵל אִם מצד העיר אין משפע כל-כף, אף-על-פי שמצד השני של הנהר הוא עמק עשרה, (24) אם הוא רחב יותר מעשר אמות בין הבתים למקום הזה פשיטא דאסור, שהרי יש פרצה המפסקת בין המחיצה להבתים, ואפלו בפתוח משעור (25) (26) אָפְשֵׁר גַּם-כֵּן שֵׁשׁ לְאֶסֶר, שלא יעלה על דעתם שההתר הוא מפני השפה שמעבר הנהר שמתקלט עשרה טפחים מתוך ארבע אמות, ויבואו להתיר אף במפלש לגמרי בלי שום תקון. ועין בבאר הלכה שבארנו שבמקום החצר יש להקל בזה (27): ד (כה) וכנגד הלחי. ורצה לומר, בין שתקון המקווי בקורה או

בלחי, מתר להשתמש כנגדם. מיהו, (יט) יש פוסקים דסוברין, טפחים על ארבעה טפחים, דאז בטל לגבי פנים ומתר להשתמש תחתיו וכן להכניס משם (כ) לפניו, אָבֵל כשיש בזה השטח ארבעה על ארבעה וכל-שכן יותר, נחשב זה המקום כברמלית לענין שאסור לטלטל בו רק תוך ארבע אמות, וכן להוציא ממנו לרשות הרבים או להכניס לרשות הרבים אסור; (כא) ויש פוסקים שאין מחלקים בזה (28), וסוברין דאפלו יש בו ארבעה על ארבעה גם-כן בטל לגבי פנים: (כו) אָבֵל פתוחה לברמלית (29) וכו'. אף-על-גב דבעלמא פרמלית קיל מרשות הרבים, מפל מקום לענין זה אמרין מצא מין את מינו ונעור, פרוש, דברמלית שבין לחיים, אף אם לא היה בו שעור פרמלית מתחלה, שלא היה ארבעה על ארבעה טפחים, מצא מין את מינו שחוצה לו ונעור משנתו ונתחזק להצטרף לברמלית שבצדו (30), ושם פרמלית עליו ואסור להשתמש תחתיו וגם להכניסו לפניו, מה שאין כן בפתוחה לרשות הרבים, שהוא אין מינו קלל, אין מצטרף עמו ובטל לגבי פנים: (כז) בין תחת תקורה. ובספר אליה רבה מצדו להקל להשתמש תחת תקורה אפלו פתוחה לברמלית, וכן

שער הציור

(ד) רש"י: (20) גמא: (21) מבאר באחרונים בסימן שסג סעיף כט, עין שם: (22) מגן אברהם: (23) חוספות וריב"א: (כ) אָבֵל להוציא לחין משמע מקפה ראשונים אסור, דמן התורה לרשות הרבים במקום הזה, דהא הוא תוך המקווי ונמכר, יש לו שלש מחיצות דהוא רשות הרבים דאורייתא, עין ברשב"א ורשב"א: (כא) הנמכר בבאר דברי הר"ף, וכן מצד קצת הרשב"א בחדישו, עין שם:

הַלְבוֹת שֶׁפֶת סִימָן שֶׁסָּה

ביאורים ומוספים

[שׁו״ע ס״ג]

אָבֵל אִם נְרָאִים, עוֹלָיִם לֹא מְשׁוּם לְחִיבָה.

16 בזה

[שׁו״ע שם]

לְרַחֵקָה פְּחוּתָה מְסֻאָתֵימָּה.

19 על לשון זה כתב החווי״א (אוי״ח סי׳ פח ס״ק י) שאינו בדוקא, אלא מותר אפילו בשיעור בית סאתים מצומצם, כמבואר בשׁו״ע לעיל (סי׳ שנט ס״א). וראה בביה״ל שם (סוף ד״ה רחבה).

[משנ״ב ס״ק כ]

וְשׁוּב אֵין הֶחָצֵר יְכוֹל לְאַסֹּד עֲלוֹימָּה.

20 וטעם ההיתר, משום שהגיפופים נחשבים כלפי המבוי כלחי הנראה מבחוץ, כמבואר בשׁו״ע לעיל (סי׳ שסג ס״ט). אמנם, היינו דוקא כשאין הגיפופים נמשכים ד׳ אמות, אבל אם הם נמשכים ד׳ אמות, כתב השוה״ח הלכות (ס״ט) שמבואר במשנ״ב לעיל (סי׳ שנח ס״ק צו) שאינם מתירים מדין נראה מבחוץ.

[משנ״ב ס״ק כז]

כְּאֵלוֹ נִפְרָץ לְכַרְמְלִיתִי.

21 וכדי לתקן מבוי זה, צריך לעשות צורת הפתח מצידו האחד ולחי או קורה מצידו האחר, כמבואר בשׁו״ע לעיל (סי׳ שסד ס״א).

[משנ״ב שם]

אֵיךְ יוֹעִיל זֶה לְהַמְבִּיחֵי.

22 והחווי״א (אוי״ח סי׳ פח ס״ק יא) כתב, שאף ברחבה אפשר להתיר את המבוי מדין לחי הנראה מבחוץ. וביאר, שנחלקו בזה הראשונים, ודברי המשנ״ב הם כדעת התוס׳ (עירובין כד, ב ד״ה ההיא), אבל דעת הרשב״א (שם ד״ה אלא) שאם אין כותלי המבוי נכנסים לרחבה ואין הגיפופים נמשכים ד׳ אמות, מותר המבוי מדין לחי הנראה מבחוץ אף שאין הכתלים מועילים להתיר את הרחבה, ופסק החווי״א כדעה זו. וראה מה שכתבנו בזה לעיל סי׳ שנח ס״ק צו, וסי׳ שסג ס״ק לב.

[משנ״ב שם]

וְאֶפְלוּ בְּפָחוֹת מְשׁוּעָר זָהָב.

23 משמע מדבריו שאם המרחק בין כותלי המבוי לצד השני של הנהר הוא פחות מעשר אמות, היה מן הדין להתיר את המבוי על ידי כותל זה מדין עומד מרובה על הפרוץ, לולי הטעם שיבואו להתיר במפולש לגמרי, ואף שבאופן זה הפרצות שבשני צידי המבוי הן זו כנגד זו. וברעת החווי״א בזה, ראה מה שכתבנו בביה״ל לעיל סי׳ צריך.

[משנ״ב שם]

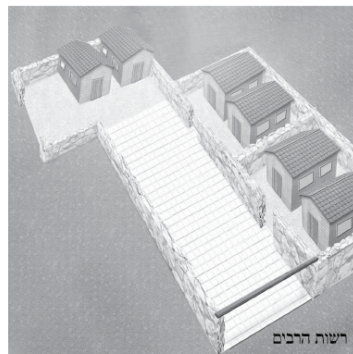
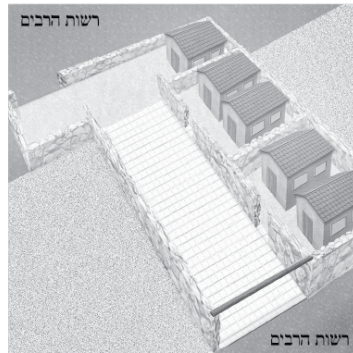
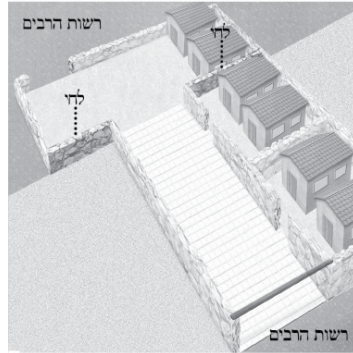
שְׂבִמְקוֹם הַצִּיָּף לֹא לְהַקֵּל בְּנֵהָ.

24 וראה מה שכתבנו בזה בשעה״צ לעיל סי׳ שסג ס״ק צג.

[ביה״ל ד״ה וכגון שנכנס]

וְהָרִי הוּא כְּאֵלוֹ לֹא נִכְנָסוּ מִבְּפִנֵּימָּה.

25 וכן אם רק בצד אחד נכנס הכותל ג׳ טפחים ובצד השני נכנס פחות מג׳ טפחים, יש להתיר מדין נראה מבחוץ, כיון שבמבוי צריך לחי רק מצד אחד ודברי הביה״ל להלן (סי׳ שעד ס״ג ד״ה המשך במילואים עמוד 17

[שׁו״ע שם]

וְהַפְרָצָה שֶׁבְּמִבְּוֵי לְחֵצֵר אֵינוֹ מִצַּד הַחֶצֶר, וּפְרָצוֹת הַחֶצֶר מִצַּד הַשְּׂנִי אֵינָן מְכַנְנֹת כְּגַד פְּרָצַת הַמְּבִיחֵי.

17 בזה

[שׁו״ע שם]

וּפְרָצַת הַחֶצֶר לְמִבְּוֵי מִצַּדוֹ.

18 בזה

מילואים

הלכות שבת סימן שסה

המשך מעמוד 456

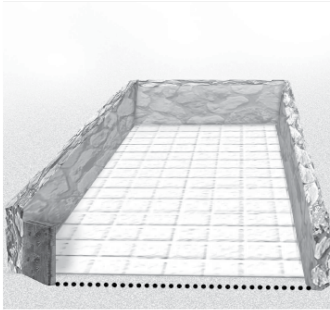
[משנ"ב ס"ק נו]

אָבַל בְּפִתּוּחַ לְכַרְמְלִית⁽³⁰⁾.

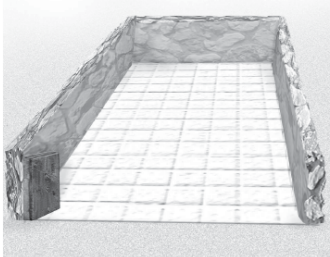
30) וכן חצר שתיקנה על ידי ב' פסין או פס ד' טפחים, כתב החזו"א (א"ח סי' סו ס"ק ז) שדינה כדין מבוי שתיקנהו בלחי. וכן אם תיקנו מבוי או חצר על ידי צורת הפתח, כתב במסקנתו (שם, וסי' סו ס"ק כד) שדינה כדין מבוי שתיקנהו בלחי. ומ"מ אם הקנה העליון צר יותר מהקנים שבעדדים, והניחו אותו עליהם לצד חוץ, מותר להשתמש עד כנגד הקנה העליון [וראה מה שכתבנו לעיל סי' שמו ס"ק כח].

[משנ"ב שם]

וְנִתְחַזַּק לְהַצְטַרֵּף לְכַרְמְלִית שֶׁבְּצִדוֹ⁽³¹⁾.

31) ואם העמיד את הלחי באלכסון כלפי חוץ כזה , כתב החזו"א (א"ח סי' עב ס"ק יד) שמותר להשתמש במבוי עד הקצה האחרון של הלחי אפילו אם המבוי לכרמלית, כיון שבאופן זה כל חלק וחלק מהאלכסון נחשב ללחי בפני עצמו, ואפשר להחשיב את המשוהו האחרון שבאלכסון ללחי, וכל שאר הלחי הוא כלפנים מהלחי. [וכן אם העמידו באלכסון כלפי פנים כזה ,

יש להחיר להשתמש בכל עובי הלחי עד הקצה האחרון, שאף באופן זה המבוי נותר על ידי הקצה האחרון מדין נראה מבחוץ [כמבואר בשו"ע לעיל סי' שסג ס"ט].

וכן אם העמיד את הלחי בתוך המבוי, כתב החזו"א (שם סי' סז ס"ק יד) שמותר להשתמש עד חדרו החיצון אפילו הוא פתוח לכרמלית, כיון שחדרו החיצון של הלחי מתיר את המבוי מדין נראה מבחוץ.

[ביה"ל ד"ה בפתוח]

וְהוּא נְעוּל⁽³²⁾.

32) ולענין המקום שמן הדלת ולחוץ בזמן שהדלת נעולה, האם הוא נחשב לרשות היחיד או למקום פטור, ראה מה שכתבנו בביה"ל לעיל סי' שמו ס"ג ד"ה הדין.

וכשכותלי) שכתב שצריך משני הצדדים, נאמרו בחצר שצריכה פס שאורכו ד' טפחים מצד אחד, או שני פסים ברוחב משוה משני הצדדים].

[ביה"ל שם]

דְּשֻׁעוֹ קְנִיסַת הַמְּבוי לְחוּץ הַחֲצֵר לְכָל הַיָּתֵר דִּי בְּשִׁלְשָׁה טַפְחִים⁽²⁶⁾.

26) החזו"א (א"ח סי' סז ס"ק יב) צידד, שאפילו בכנסים כל שהוא אינם נחשבים ללחי.

[ביה"ל ד"ה למי שעומד]

וְעַן בְּפִרְשֵׁיהֶם⁽²⁷⁾.

27) ביאור הדברים, שהמג"א כתב שלשון השו"ע 'נראין למי שעומד במבוי צ"ע, שהרי אף אם כותלי המבוי אינם נכנסים לחצר, מ"מ אין העומד במבוי רואה את הגיפופים, ורק העומד בחצר רואה אותם. והפרישה (אות ד) תירץ, שכונת השו"ע לעומד בתוך כותלי המבוי שנכנסים לחצר, שהוא אינו רואה את הגיפופים כיון שהכתלים נכנסים לתוך החצר.

[ביה"ל ד"ה ומתן]

כּוֹפֵץ עַל מֵדַת סָדֶם⁽²⁸⁾.

28) דין זה כתב המג"א (ס"ק ז). והאבן העזר (כאן) השיג על דבריו ממה שפסק השו"ע לקמן (סי' שפט ס"א) שחצר הפתוחה למבוי ויש לה גם פתח אחר לקרפף, ולא עירבה עם בני שאר החצרות הפתוחות למבוי, אין דוחין אותה לילך דרך הפתח שיש לה לקרפף כדי שלא תאסור את המבוי, משום שאין דוחים אלא למקום שתשמישו שוה, וקרפף אין תשמישו שוה למבוי, וגם כאן לא תידחה מבוי לרשות הרבים, והעצי אלמוגים (שם ס"ק ה) כתב, ששם מדובר שהחצר נמצאת בשטח המבוי שהוא נחשב למקומה, ולכן אין דוחים אותה ממנו למקום אחר, ואף אם יש לה פתח למבוי אחר אין דוחין אותה באופן זה [ומה שמבואר בשו"ע לקמן (סי' שפו ס"ט) שדוחין אותה, היינו כשאינה נמצאת בשטח המבוי]. אבל כאן מדובר באופן שאין החצר בשטח המבוי אלא רק פתוחה לו, ולכן דוחין את בני החצר לרשות הרבים, וראה מה שכתבנו על דברי השו"ע שם.

[משנ"ב ס"ק כה]

וְיֵשׁ פּוֹסְקִים שְׂאִין מְחַלְקִים בְּנֵהוּ⁽²⁹⁾.

29) ובטעם שיטה זו כתב החזו"א (א"ח סי' סז ס"ק ד), שגם כשהלחי רחב ד' טפחים, מ"מ אם המבוי פתוח לרשות הרבים, חדרו החיצון של הלחי גודר את המבוי. וביאור הדברים, שלבאורה חדרו החיצון של הלחי יכול לגדור רק כלפי המבוי, ולא כלפי מקום הלחי, כיון שהעומד במקום שכנגד הלחי אינו גודר ברוח הרביעית על ידי הלחי אלא פרוץ הוא לגמרי ברוח זו, ולכן אם המבוי פתוח לכרמלית אומרים 'מצא מין את מינו' ומקום הלחי מסתפח לכרמלית, שהרי מקום זה אין לו לחי לסותמו ואין מה שיחוץ בינו לכרמלית. אבל אם המבוי פתוח לרשות הרבים, שאז אין מקום הלחי מסתפח לרשות הרבים, דינם אותו כחלק מן המבוי, והרי כלפי המבוי חדרו החיצון של הלחי גודרו [וכן מתבאר מדברי הרשב"א עבודת הקודש בית נתיבות שער א פ"א].

הַלְבוּת שֵׁפֶת סִימָן שֶׁמָה

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כז]

דפי תקרה ינרד וְשִׁיבָא מְחִיצָה³⁸.

בתורה בודאי אינם שוגגים. וראה בביה"ל שם (ד"ה מוחין וד"ה חיוב) שכתב עוד פרטים בזה.

[משנ"ב ס"ק לב]

הואיל וְלִיתְנָהוּ לְמְחִיצוֹת³⁸.

38) ולענין אם מותר לתקן את העירוב בשבת, ראה ביה"ל לעיל (סי' שסב ס"ג ד"ה מחיצה), ובמה שכתבנו שם. ובאופן שתיקנו את העירוב בשבת, האם מותר לחזור ולטלטל, ראה ביה"ל לקמן (סי' שעד ס"א ד"ה ונסתם הפתח).

[משנ"ב ס"ק לח]

הַפְתּוּחוֹת ל³⁹.

39) והחזו"א (או"ח סי' צ ס"ק כו) תמה, איך אפשר לסמוך על שיתוף במקום עירוב במקום שבתל השיתוף. ותירץ, שלענין טלטל מחצר לחצר נחשב שיתוף גם אם המבוי אסור. עוד כתב, שאם כולם שותפים בפת השיתוף בכיכר אחת המונחת בבית, יש לסמוך עליה לעירוב מדין בעל הבית שהיה שותף לשכניו (במבואר ברמ"א לקמן סי' שסו ס"א).

[משנ"ב ס"ק לט]

וְלֹא מְצִי לְאֲתוּי לְהַעֲרֹב דְּרָךְ הַמְּבֹי בֵּין שְׁנֵי שְׂפָרָה הַקּוֹרָה⁴⁰.

40) דין זה שאם לא יכלו לטלטל במבוי בערב שבת לא חל השיתוף, כתב האבן העזר (כאן) שהוא תלוי בשתי הדעות שהובאו בשו"ע לקמן (סי' שעב סט"ז) לענין שתי חצירות הסמוכות זו לזו ואחת גבוהה מחבירתה, והדרך להגיע מזו לזו היא על ידי טיפוס על אילן שביניהן, שלדעה אחת יכולות הן לערב יחד אף שאין להן דרך זו על זו אלא על ידי שיעברו על איסור דרבנן שמשמשים באילן, כיון שזמן חלות העירוב הוא בבין השמשות, ולא גזרו על שבות בבין השמשות, ולדעה אחרת הרי זה אסור. ולדעות שהתירו שם, גם כאן חל השיתוף אף שנפלה הקורה לפני שבת ואסור לטלטל במבוי מדרבנן, כיון שיכול להביא את העירוב אליו בבין השמשות. ובמשנ"ב שם (ס"ק קטז) כתב שהא"ר צידד להלכה כדעה זו.

אמנם, בשו"ת הרעק"א (מהדו"ק סי' יד) הסתפק אם אפשר לדמות את הדרך שלפנינו לנדרון שם. והחזו"א (או"ח סי' צו ס"ק לה) נקט בפשיטות שאין לדמותם זה לזה, ומשום שעיקר תקנת עירוב היא שלא תהיה רשות שלא עירבה מפסיקה בין הרשויות שעירבו, והמבוי שאינו מתערב נחשב ככותל גבוה י' טפחים שמפסיק ביניהם, שאף אם יכול להביא את העירוב מעל הכותל אינם יכולים לערב יחד.

33) ואם באמצע התקרה יש דלת נעולה, ומהדלת ולחוץ אין התקרה רחבה ד' טפחים, דעת רש"י (שבת ט, א ד"ה באסקופת) שהדלת אינה מפסיקה את הקורה, ואם כן פי התקרה שרוחבה ד' טפחים יורד וסותם. אמנם, אם עשו את התקרה משתי קורות שאין ביניהן שיעור ג' טפחים והן נחשבות מחוברות מדין לבד, אם יש דלת מפסיקה בין הקורות לא נאמר דין לבד. ודעת הבעל המאור (שם ג, א בדפי הרי"ף) שדלת מפסיקה בכל אופן. וכתב החזו"א (או"ח סי' סו ס"ק יב) שמסתנימת שאר הראשונים משמע שסוברים הם כפירוש רש"י, שכן פשוט הסוגיא, וכן סתם שם (ס"ק יג) להלכה.

[ביה"ל ד"ה בין תחת הקורה]

שְׂסוּבָר גַּם כֵּן קְהָרָב"ד, עֵין שְׁס"ג³⁴.

34) וכן כתב להלכה לעיל סי' שמו ס"ג ד"ה ומשקוף.

[ביה"ל ד"ה מפני שמצטרף]

וְיֵשׁ לְעֵין³⁵.

35) בדין זה אם מותר להוציא מכרמלית דאורייתא למקום שמדאורייתא הוא רשות היחיד ורק מדרבנן דינו ככרמלית, ראה מה שכתבנו לעיל סי' שמו ס"ג ד"ה ומותר.

[שו"ע ס"ה]

בֵּין פְּתוּחַ לְכַרְמְלִית, שֵׁשׁ בּוֹ הַפְּרָא³⁶.

36) מלשון זה דייק התוספת שבת (ס"ק בא) שהאיסור לשבת במקום הפתח בחצר הפתוחה לכרמלית הוא רק משום שיש לחוש שיתגלגל חפץ מידו לכרמלית ויביאנו אליו בחזרה. והקשה, שהרי כשהחצר פתוחה לכרמלית אסור כלל להשתמש במקום הפתח כמבואר לעיל (ס"ד). ותירץ, שמדובר באופן שיש משקוף ד' טפחים במקום הפתח, שאז אומרים 'פי תקרה יורד וסותם' בחדו החיצון, ומותר להשתמש עד חוד זה אף בפתח לכרמלית.

[משנ"ב ס"ק לו]

כְּדִלְקָמֶן בְּסִימָן תְּרוּחַ סְעִיף ב, עֵין שְׁס"ג³⁷.

37) ובטעם הדבר כתב שם (ס"ק ו), שבדבר שאינו מפורש בתורה יש לתלות שהם שוגגים, ולא ישמעו לנו מחמת שהדבר קל בעיניהם, ואנו אומרים שמוטב שיהיו שוגגים וכו', אבל בדבר המפורש

הלכות שבת סימן ששה

רכט

באר הגולה

ש שבת קמ"א
ת תה"ש שם
א ביצה ל' ב משנה
צרכין צ"ד זכרי
יפי, והר"ף
והרא"ש והרמב"ם
בפרק י"ג שם
במקור א"ה
ד תרומת העין
ה פרד"י פרק ו
ז ערוכות ותנאים
מסויי פרק ג

הקורה ובין כנגד הלחי, *מפני שמצטרף לפרמלית שאצלו, שפוצץ מין את מינו ונעור: ה' (כח) שא"ף על-פי שמתר להשתמש (כט) תחת הקורה, לא ישוב אדם בראש המבוי ויחפץ בידו, שמא יתגלגל החפץ מידו לרשות-הרבים ויביאנו אליו פינן שאין הכר בינו לרשות-הרבים, יאכל על פתח החצר מטר, בין פתוח לרשות-הרבים בין פתוח לפרמלית, שיש בו הפצצה: ו' א"שים היושבות על פתח המבוי וכדיהן בידו אין ממחין בידו, דבינן (ל) דמידי דרבנן הוא, מוטב שיהיו שוגגות ולא מזידות: ז במבוי (לא) שנטלו קורותיו או לחייו בשבת, אף-על-פי שהתיר למקצת שבת (לב) אסור משם ואילך, בין פתוח לרשות-הרבים בין פתוח לפרמלית. י' ויש מי שאומר דהגוי מלי בעיר שאינה מקפת חומה, *אכל בעיר (א) (לג) מקפת חומה מטר: הגה ויש לסמוך על זה ולהתיר. וכל זה, שהיה ראוי לעמד כל השבת, אכל אם היה (ד) עומד לטור מערב-שבת, אסור לאחר שנסתר. (לה) ואם ספק אם נסתר מערב-שבת או לא, (לו) אזלינן לקלא (תה"ד סימן עג): ח המבוי (לו) שנטפתפו בו ונשברה הקורה, אותו חצר שהערוכ מנח בו ונצרות (לח) הפתוחות לו מתרות, אכל חצרות (לט) שאין פתוחות לאותו חצר (ס) [ס] (מ) אסורות:

באר היטב

שערי תשובה

שהפמ"א מתיר לכתחלה, כנאי הוא לסמוך עליו עכ"פ בדיעבד וישתה דחוק, ע"ש: [ס] אסורות. עין בה"ט, ועין לקמן סימן שס"ק י"ד כחב ג"כ בשם הש"י. ובאבן העזר צדד להחיר אם אין מוסקי בינן לערוכ רק פרמלית, דבה"ש הוי מצי לאחוי לערוכ גביה, ובש"ת ג"כ מ"ת סימן מ כתב דליחא, דע"ח לא מקני ראוי לבה"ש אלא צריך שכל השבת יהיה כאלו כלם דרים שם ומיחד לאחוי ביה, וכיון שכל השבת הרישית שהערוכ מנח שם נקדר מאחוי ביה וגם תחלת הערוכ כן היא, לא שיקר בה"ש קתה ערוכ, וגם תהיה לא תחילת זה והנחית בצ"ע. ויש סימן לט בעיר שנתחם אסור חותמות שפקקע י"ל דלא דאורייתא וא"כ הערוכ תני בה"ש (ואף דאיהו גופה

משנה ברורה

באור הלכה

הראב"ד, גם מצאתי במלחמות שם שטובר גס"ן בהראב"ד, עין שם: * מפני שמצטרף לפרמלית שאצלו. ומכל מקום לענין להוציא לחוץ אפשר דאסור, דמן התורה רשות-היחיד הוא, אכן לפי מה שמבאר לעיל בסימן שמו סעיף ג, לכאורה מטר, ויש לעי' 38: * אכל בעיר מקפת חומה מטר. ואם חל יוסטוב ראשון ביום ששי ונספק בו הערוכ, לא אמרין הואיל והמטר ליוסטוב המר לשבת, דיוסטוב ושבת שמי קדשות הן [מ"א בסימן שסג סק"ד ושא"א]:

הפתח שרי, דמקרי הכרא, ומיהו, בצורת-הפתח שלנו שגבוה מאד בנדאי אסור, דלית הכרא. (כג) ואפלו אם המבוי פתוח לפרמלית, דהוא רק תששא במלתא דרבנן, גס"פ אסור, דשכיחא לאחשולי [מ"א ומאמר-מרדכי]: ו' (ל) דמידי דרבנן הוא. ואפלו במידי דאורייתא, אי ידעין שלא ישמעו לנו, אין לומר להם, אם לא דבר שפירש בקרא בהקרא, דלקמן בסימן תרח סעיף ב, עין שם: ז (לא) שנטלו קורותיו או לחייו. ורצה לומר, לחי או קורה שלו, דאין במבוי אלא קורה אחר ולחי אחר, והוא הדין כשנטל צורת-הפתח, לפי מהגנה שאנו עושין צורת-הפתח: (לב) אסור משם ואילך. לטלטל אלא בתוך ארבע אמות, וכן אסור להוציא מבית לשם, ולא אמרין באן שבת הואיל והתרה התרה כמו בסימן שס סעיף ב, (כד) הואיל ולייתנו למחיצות: (לג) מקפת חומה מטר. דהרי על-ידי החומה הריא כל העיר רשות-היחיד גמור, ותקון המבוי לא היה אלא כדי לסלק דיורי הנכרים מצליחן, ולכן אף שנסתר תקון המבוי בשבת מטר, (כס) דהוי כשתי חצרות שלא ערבו יחד ונפל כהל המפסיק ביניהן, דאמרין שבת הואיל והתרה התרה משום דמחיצות החיצונות קימות, והכי נמי בכהאי גוונא. וכתב הש"י: דוקא ישבה ולבסוף הקפה, כסתם עירות שלנו, דאז הוי רשות-היחיד, אכל אם הקפה ולבסוף ישבה, דיש עליה דין פרמלית מדרבנן, ועשו תקון במבוי להחיר השלטול ונפל התקון, אסור, דהרי מחסר מחיצות ופתוח לפרמלית: (לד) עומד לסתור. כגון במקומות שמצויים נכרים שמקלקלים אותם כליל-שבת (כו) וקרוב לנדאי הוא שיקלקלוהו: (לה) ואם ספק זכוי. אי אין עומד לסתור קאי: (לו) אזלינן לקלא. דמוקמינן לה אסוקתה ונשתא הוא דנשבר [כ"א]: ח (לו) שנטפתפו בו. ורצה לומר, שעשו רק שתופיי-מבואות ולא עשו ערובי-חצרות כל אהד בפני עצמו כחצרו, ואף-על-פי-כן מהני, דקמיא לן לקמן בסימן שפז דסומכין על שתוף במקום ערוכ: (לח) הפתוחות לו. ורצה לומר, שיש פתח או חלון שיכולין לטלטל ולהביא מו לזו שלא דרך המבוי: (לט) שאין פתוחות זכוי. ורצה לומר, אפלו העומדות בצד חצר זו, פינן שאין להם פתח או חלון לאחור חצר, אסורות, דליתא לערוכ גביהו, ולא מצי לאחוי להערוכ דרך המבוי פינן שנטפתפו הקורה: (לס) ודוקא כשנשבר תקון המבוי בחל, (כז) אכל נשבר בשבת, שרי לטלטל בכל החצרות פינן שהערוכ היה קיים בין-השמשות, ואפלו מחצר לחצר שרי, בין דרך פתחים שביניהם בין דרך חורין, דכיון שהתיר במקצת שבת המר לכל השבת, ויכול לקמן בריש סימן שעד, ורק דרך המבוי אסור לטלטל: (מ) אסורות. דע, דאותן חצרות האסורות לטלטל, (כח) אפלו בבית אהד אסור מתדר לתדר, אם בקל חדר דר אדם

שער הציון

(כז) ואף דבבית-יוסף כתב שדעת הפמ"ג והפמ"ק כזה להחמיר, מפל מקום הלבוש והאלהי רבה ועוד כמה אחרונים העתיקו דברי הפגיד-משנה בשם המש"א שפול כזה; וגם עצם הדין דתחת הקורה אסור להשתמש פתוחות לפרמלית אפלו באינו רחב ארבעה, הוא רחב מאד ונוטה יותר להקל, כמו שכתב האלהי רבה, עין שם. ודע, דמה שכתב הפגיד-אברתם בסעיף-קטן י' ונראה ל' זכוי, הפרי-מגדים ממאן כזה, עין שם, ומכל מקום למעשה אין להחמיר, כמו שכתבתי בפנים: (כג) ואף דהב"ח מקל בפרמלית, מסתברא כנתה דהפגיד-אברתם ומאמר-מרדכי מסיים לשון המחבר שכתב 'בין זכוי: (כד) פוסקים: (כס) בית-יוסף: (כז) מגן-אברתם, וכן משמע בבית-יוסף: (כח) מגן-אברתם ואלהי רבה והגרי"ז ומת'אדם ושא"א: (כח) מגן-אברתם: